

PIETER JELLES TROELSTRA

DOCENTENHANDLEIDING

Canon van Leeuwarden: Pieter Jelles Troelstra

Docentenhandleiding

Beschrijving opdracht

Deze opdracht sluit aan bij het venster [Pieter Jelles Troelstra](#) van de [Canon van Leeuwarden](#). De opzet van de opdrachten bij de Canon van Leeuwarden zijn per venster gelijk.

- De leerling gaat enkele historische bronnen bestuderen en hier vragen over beantwoorden.
- Bovenaan het werkblad staat een link naar de Canon van Leeuwarden. Hier kan de leerling (vooraf) de informatietekst lezen en de bronnen (afbeeldingen, filmpjes) raadplegen.
- Onderaan de opdracht staat een extra verwerkingsopdracht, waarin een koppeling wordt gemaakt met het heden en het eigen leven.

Tijdvak

Tijd van burgers en stoommachines (1800-1900)

Kerdoelen primair onderwijs

51. De leerling leert gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.

52. De leerling leert over kenmerkende aspecten van de tijdvakken. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

53. De leerling leert over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.

(Oriëntatie op jezelf en de wereld, SLO)

Kerdoelen voortgezet onderwijs (onderbouw)

37. De leerling leert een kader van tien tijdvakken te gebruiken om gebeurtenissen, ontwikkelingen en personen in hun tijd te plaatsen. [...] De vensters van de Canon [...] dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken.

40. De leerling leert historische bronnen te gebruiken om zich een beeld van een tijdvak te vormen of antwoorden te vinden op vragen, en hij leert daarbij ook de eigen cultuurhistorische omgeving te betrekken.

(Mens en maatschappij, SLO)

Kenmerkende aspecten

- Discussies over de 'sociale kwestie'
- De opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen: liberalisme, nationalisme, socialisme, confessionalisme en feminisme

Doelgroep

Niveau: bovenbouw primair onderwijs / onderbouw voortgezet onderwijs

Tijdsduur

30-60 minuten

Leeruitkomsten

- De leerling kan onderzoek doen in historische bronnen (archiefstukken) om antwoorden te geven op onderzoeksvragen
- De leerling kan het verband verklaren tussen de historische bronnen in de opdracht, het venster uit de Canon van Leeuwarden en de koppeling maken met het heden

Leerlingmateriaal

Het opdrachtenblad bij het venster [Pieter Jelles Troelstra](#) in de Canon van Leeuwarden (onder het kopje Lesmateriaal)

Vorbereiding en benodigdheden

- Het opdrachtenblad van de Canon van Leeuwarden (uitgeprint of online)
- De mogelijkheid tot het online raadplegen van de Canon van Leeuwarden: voor het lezen van de informatietekst, het bekijken van bronnen en het opzoeken van informatie

Beginsituatie van de leerling

- De leerling is bekend met de kenmerkende aspecten van het tijdvak en verdiepen zich in een historisch voorbeeld uit de geschiedenis van Leeuwarden

Uitvoering

- De leerling leest (individueel of klassikaal) de tekst van de Canon van Leeuwarden
- De leerling gaat (individueel of in groepjes) de opdrachten over het venster maken. Hiervoor kan in de Canon van Leeuwarden informatie worden teruggevonden. De leerling kan de historische bronnen in de Canon van Leeuwarden in detail bekijken, evenals eventuele filmpjes.
- Optioneel kan de leerling de extra opdracht onderaan maken. Hierin wordt een koppeling gemaakt tussen het venster en het heden en de eigen leefwereld. De leerling dient de opdracht op een ander papier of online uit te voeren.

Deze opdracht is ontwikkeld door het Historisch Centrum Leeuwarden
voor de Canon van Leeuwarden (2023)

HISTORISCH CENTRUM | LEEUWARDEN

Antwoorden bij de opdracht over Pieter Jelles Troelstra

Bekijk een stukje uit zijn toespraak ‘Het standpunt der arbeiderskiesvereniging’ uit 1896. Voor welke groep komt Pieter Jelles Troelstra hier op?

Arbeiders

Noem twee dingen die Pieter Jelles Troelstra wil verbeteren voor deze groep.

Voorbeeld: meer loon, kortere werktijden

Wat bedoelt Pieter Jelles Troelstra met de zin ‘als een uitgeknepen citroen’?

Pieter Jelles Troelstra doelt hier op arbeiders, die hun leven lang hard werken maar daar onvoldoende beloning en waardering voor krijgen.

Pieter Jelles Troelstra sprak deze tekst uit in 1896. Zijn de plannen van hem nu uitgevoerd?

Grotendeels wel: ten opzichte van 1896 zijn er inmiddels meerdere wetten over hoelang mensen mogen werken. Ook zijn er afspraken over hoeveel loon mensen verdienen. Toch zijn er nog altijd politici die vinden dat dit nog beter kan.

Op het standbeeld wordt Pieter Jelles Troelstra omschreven als *dichter*, *strider* en *steatsman*.

Welke van deze drie benamingen vind jij het beste bij hem passen? Leg je antwoord uit.

Eigen antwoord.

Bekijk de ingezonden brief rechts. Deze verscheen kort na de onthulling van het standbeeld in de Leeuwarder Courant. Waarom vindt de schrijver het beeld een mislukking?

Hij vindt dat Pieter Jelles Troelstra eruitziet als een ‘zielig mannetje’ dat ‘bedelt om een aalmoes’.

Welk van de drie woorden op het standbeeld komt volgens de briefschrijver het minst goed naar voren?

De ‘strider’